

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Patent- och marknadsdomstolen

DOM
Meddelad i Stockholm
2026-02-03

Målnummer
PMT 20179-24

PARTER

Kärande

1. Krambo Aktiebolag, 559200-9004
Ringvägen 7
872 30 Kramfors

2. Kramfast AB, 556222-7867
Ringvägen 7
872 30 Kramfors

3. Stiftelsen Östhammarshem, 814400-3111
Box 26
747 02 Gimo

4. Östhammars Kommun, 212000-0290
Box 66
742 21 Östhammar

Ombud för 1-4: Advokaten Per Karlsson och biträdande juristen Eloise Reyes
Advokatfirman Per Karlsson & Co AB
Box 5855
102 40 Stockholm

Ombud för 1-4: Professor Sten Nyberg, Rådmansgatan 57, 113 60 Stockholm

Svarande

Nevel AB, 559211-2394
Vasagatan 28
111 20 Stockholm

Ombud: Advokaten Daniel Lindänge Gutman
Nybron Advokater KB
Birger Jarlsgatan 33
111 45 Stockholm

Ombud: Advokaten Amir Mohseni jur.kand. Gustaf Stangel
Bokwall Rislund Advokatbyrå KB
Skeppsbron 32
111 30 Stockholm

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

DOMSLUT

1. Patent- och marknadsdomstolen lämnar käromålet utan bifall.
  2. Krambo Aktiebolag, Kramfast AB, Stiftelsen Östhammarshem och Östhammars Kommun ska solidariskt ersätta Nevel AB för dess rättegångskostnad med 4 200 000 kr, varav 3 200 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för denna dom.
  3. Yrkandet om att Per Karlsson ska vara solidariskt betalningsansvarig för del av rättegångskostnaderna lämnas utan bifall.
-

BAKGRUND

Krambo Aktiebolag är ett kommunalt bostadsföretag i Kramfors kommun. Kramfast AB är ett företag som äger och förvaltar framför allt kommunala verksamhetsfastigheter, till exempel skolor och vårdboenden, i Kramfors kommun.

Stiftelsen Östhammarshem är en bostadsstiftelse som äger och förvaltar bostäder i Östhammars kommun. Östhammars kommun är belägen i Uppsala län. Kommunen är hyresgäst till Östhammarshem.

Krambo Aktiebolag, Kramfast AB, Östhammarshem och Östhammars kommun är alla fjärrvärmekunder till Nevel AB (Nevel). I Kramfors kommun levererar Nevel fjärrvärme till två fjärrvärmenät, nätet i Kramfors och nätet i Nyland. I Östhammars kommun omfattas, utöver Östhammar, även nät i Gimo och Österbybruk.

Nevel är dotterbolag till finska Nevel Oy, som är moderbolag i Nevel-koncernen. I verksamheten finns 40 fjärrvärmeverk i Finland, Estland och Sverige. Utöver fjärrvärme erbjuder koncernen lösningar för kylning, värmeåtervinning och industriell uppvärmning.

Fjärrvärme är ett system som används för att leverera värme till anslutna byggnader via isolerade rör som transporterar varmt vatten eller ånga. Värmen produceras centralt i ett fjärrvärmeverk där olika energikällor såsom biomassa, avfall, biogas eller spillvärme från industrier används för att producera värmen. Kostnaderna för att producera fjärrvärme påverkas bland annat av tillgång till och priset på bränsle, hur elpriserna säkrats upp, eventuell tillgång till spillvärme, nätets uppbyggnad och storlek, nätets ålder och investeringsbehov, räntenivån samt huruvida samhället är tät- eller glesbebyggt.

Fjärrvärmeleverantörer i Sverige tillämpar två huvudsakliga principer för prissättning: kostnadsbaserad prissättning och alternativprissättning. En kostnadsbaserad prissättning utgår från en blandning av anläggningskostnader, bränslekostnader, driftskostnader, effektivitet, efterfrågan och regleringsfaktorer. Alternativprissättning innebär att priset på fjärrvärmerna sätts i relation till kostnader för alternativa värmekällor, exempelvis bergvärme.

Nevel aviserade den 25 maj 2023 prishöjningar om 31 procent från den 1 augusti samma år för fjärrvärmekunderna i Östhammar. Den 26 maj 2023 aviserades prishöjningar om 28 procent från den 1 augusti samma år för kunderna i Kramfors. Krambo Aktiebolag och Kramfast AB har sedan dess betalat det nya priset, medan Stiftelsen Östhammarshem och Östhammars Kommun har betalat ett delbelopp som de ansett skäligt. Nevel har genomfört ytterligare prishöjningar efter 2023, men dessa är inte föremål för tvist.

Tvisten avser huruvida prishöjningarna 2023 och Nevels agerande i samband med dessa utgör ett missbruk av en dominerande ställning enligt 2 kap. 7 § konkurrenslagen (2008:579), som Nevel ska åläggas att upphöra med.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Kärandena har yrkat att Patent- och marknadsdomstolen, vid vite om 50 miljoner kronor, ska ålägga Nevel att i stället för de prishöjningar som aviserades den 25 maj 2023 respektive den 26 maj 2023 mot kärandena, inte tillämpa högre prishöjningar än tio procent.

Nevel har bestritt käromålet.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Nevel har vidare yrkat att kärandenas ombud Per Karlsson enligt 18 kap. 7 § rättegångsbalken ska förpliktas att solidariskt med kärandena svara för hälften av Nevels rättegångskostnader.

Per Karlsson har bestritt yrkandet.

GRUNDER

Kärandena

Nevel har en dominerande ställning på de relevanta marknaderna. De relevanta marknaderna utgörs av de lokala marknaderna för fjärrvärme i Kramfors respektive Östhammars kommun. Dessa marknader utgör naturliga monopol.

Följande omständigheter görs gällande till stöd för att Nevels agerande samlat utgör ett exploaterande missbruk av Nevels dominerande ställning.

Nevel har i maj 2023 aviserat omfattande prishöjningar som bolaget haft för avsikt att genomföra, och sedan har genomfört, utan att lämna tillräckliga motiveringar till dessa.

Nevels prisnivåer efter prishöjningarna avviker från de höjningar som genomförts i andra jämförbara kommuner med liknande makroekonomiska förhållanden. Prishöjningarna är inte tillfälliga eller övergående, utan bestående. Prishöjningarna är varken kostnadsmotiverade eller motiverade utifrån en alternativ modell som tar hänsyn till vad uppvärmning med andra värmekällor skulle kosta. Därtill är de absoluta prisnivåerna efter höjningen påtagligt höga vid en jämförelse med andra fjärrvärmeleverantörer.

Nevel har underlåtit att lämna korrekt och tydlig information om prishöjningarna. Nevel har även sammanblandat prismodeller.

Nevel har även hotat Östhammars kommun den 27 september 2024 med att stänga av fjärrvärmen om talan skulle väckas mot Nevel.

Sammanfattningsvis har Nevel genom överprissättning, bristande motiveringar i fråga om prishöjningarna, sammanblandning av prismodeller, samt genom riktade hot om avstängning av leveranserna sammantaget missbrukat sin dominerande ställning i strid med 2 kap. 7 § konkurrenslagen. Dessa omständigheter utgör tillsammans ett exploaterande dominansmissbruk. Prishöjningen i sig kan inte ses isolerat från övriga omständigheter utan dessa andra omständigheter utgör också ett led i det exploaterande missbruksförfarandet. Om någon omständighet inte skulle anses föreligga, utgör Nevels agerande ändå ett exploaterande missbruk.

Kärandena har valt att utforma yrkandet så att prishöjningen reduceras. Enligt kärandenas uppfattning är den reducerade prishöjningen som yrkas skäligen och ändamålsenlig. Genom ett bifall till kärandenas yrkande i målet bringas överträdelsen att upphöra.

Nevel

Nevel bestrider kärandenas definition av den relevant marknaden. Nevel har inte någon dominerande ställning.

Även om Nevel skulle anses ha en dominerande ställning så har Nevel inte missbrukat sin ställning. Prishöjningarna utgör inte en överprissättning. Nevels prissättning baseras på alternativmodellen. Nevels prisjusteringar under 2023 var samma eller under motsvarande priser för kunder med bergvärmepumpar. Redan av detta följer att Nevels priser efter prisjusteringarna inte kan anses sakna rimlig relation till det ekonomiska värdet av den produkt/tjänst som Nevel erbjuder. Nevels prissättning har heller inte varit oskäligt hög i förhållande till kostnaderna för produktionen av värme i de aktuella näten. De jämförelser som kärandena gör med andra kommuner har väsentliga brister.

Dels har prishöjningsnivå i stället för prisnivå jämförts, dels är urvalet av referensobjekt inte baserat på objektiva och lämpliga kriterier. Nevels prisnivåer har inte varit anmärkningsvärt höga i jämförelse med andra fjärrvärmenät. Inte heller har Nevel haft någon avvikande lönsamhet i sina nät jämfört med andra fjärrvärmeföretag.

De prisändringar som Nevel aviserade 2023 utgör därmed inte en överprissättning och Nevel har således inte missbrukat en dominerande ställning i strid med 2 kap. 7 § konkurrenslagen.

De övriga omständigheter som kärandena har åberopat, dvs. bristande motivering i fråga om prishöjningar, sammanblandning av prismodeller och påstådda hot om avstängning av leveranser, är varken nödvändiga eller tillräckliga för att kärandenas talan ska kunna vinna bifall. Omständigheterna saknar relevans för prövningen av frågorna i målet. Under alla förhållanden bestrids att någon av dessa omständigheter föreligger.

Det går inte att utifrån kärandenas yrkande förstå vad Nevel konkret ska göra för att efterleva det begärda åläggandet. Yrkandet kan därför inte ligga till grund för en dom vari Nevel åläggs att agera enligt yrkandet.

UTVECKLING AV TALAN

Kärandena

Relevant marknad och dominerande ställning

De relevanta marknaderna är lokala marknader för fjärrvärme i respektive kommun, dvs. Kramfors och Östhammar.

Nevel har en särställning och en dominerande ställning på de lokala marknaderna för fjärrvärme eftersom de utgör s.k. naturliga monopol. Ett

naturligt monopol innebär att i vissa situationer kan etableringen av konkurrens på en marknad vara ekonomiskt orimlig. Sådana monopol uppstår när de fasta kostnaderna är höga och de rörliga kostnaderna är låga. Exempel på detta fenomen är, utöver marknaderna för fjärrvärme, marknaderna för el-, vatten- och avloppsnät samt järnvägar. Nevel har således 100 procent marknadsandelar på de relevanta marknaderna. Även om Nevel inte skulle anses ha 100 procent marknadsandelar på de relevanta marknaderna har de under alla omständigheter en dominerande ställning.

Att fjärrvärmemarknader beskrivs som naturliga monopol är allmänt vedertaget. Precis som vid distribution av el och gas saknas parallella rörledningssystem, vilket innebär att kunder i praktiken inte har något alternativ till fjärrvärmeleverantören på sin ort. Det kan inte anses ekonomiskt motiverat att bygga parallella rör. Det finns inte heller några faktiska exempel på parallella fjärrvärmenät där kunderna kan välja mellan olika fjärrvärmeleverantörer.

Kärandena ser det inte som ett alternativ att säga upp avtalen med Nevel, eftersom det inte finns någon annan fjärrvärmeleverantör som de kan vända sig till. Det skulle vara mycket svårt och kostsamt för kärandebolagen att byta från fjärrvärme till en alternativ uppvärmningsform. Att det är kostsamt att byta från fjärrvärme till en alternativ uppvärmningsform har även konstaterats av Konkurrensverket. Vidare har myndigheten uttalat att det ofta råder brist på tillgängliga uppvärmningsformer i en tätort, och att det leder till att konkurrenstrycket från andra uppvärmningsformer ofta blir begränsat.

Missbruk av dominerande ställning

Nevels förklaring till prishöjningarna

Nevel påstår numera att man vid den aktuella prishöjningen tillämpade alternativkostnadsmodellen, med bergvärme som alternativ uppvärmningsform. Detta avspeglas dock inte i Nevels information till sina kunder. Tvärtom har Nevel påstått att prishöjningarna beror på att Nevel drabbats av ökade

bränslepriser från de olika bränsleleverantörerna, den svaga svenska kronan och det rådande inflationstrycket. Priset på biobränsle påverkar dock inte kostnaden för den alternativa uppvärmningsformen bergvärme. Om Nevel således tillämpade alternativmodellen skulle priset i stället påverkas av faktorer som elpris och investeringskostnader för bergvärme, inte av Nevels egna kostnader för biobränsle. Att Nevel i kontakt med kändarna under sommaren 2023 informerat att prishöjningarna varit hänförliga till påståenden om höjda inköpspriser för biobränslen talar med styrka för att Nevel tillämpade en kostnadsmodell.

I kontakt med Kramfors kommun har Nevel hänvisat till en rapport från Energimyndigheten som skulle påvisa en prishöjning på 15 procent. Prishöjningen i Kramfors kommun var dock på 28 procent. Vidare har Nevel, till både Kramfors och Östhammars kommun, anfört en revisorrapport med granskningsåtgärder där det framgår att revisorn ska *”kontrollberäkna att den av Nevel AB uppgivna prisökningen avseende bränslepriser för den förväntade bränslemixen om 67,4 % är korrekt och riktig”*. Rapporten ger dock inte ett tydligt svar avseende prisökningen, då det inte framgår vilka granskningsmetoder och åtgärder som har använts för att revisorn skulle dra slutsatsen *”inga iakttagelser”*. Det går inte att dra några slutsatser som rättfärdigar prishöjningen utifrån detta.

Nevel använder till 96 procent biobränsle som uppvärmningsform. En annan fjärrvärmeleverantör som använder biobränsle är Göteborgs Energi som, trots de makroekonomiska omständigheter som råder, håller nere prishöjningen. Att Nevel höjer priserna i takt med att priserna på biobränsle ökar borde innebära att motsvarande justering sker nedåt vid en prisnedgång. Nevel har dock inte visat något initiativ till prissänkning i takt med att omvärldsläget förändras och priserna på biobränsle sjunker. Av Nevels årsredovisning för 2022 framgår att bränslepriserna sjunkit med 1 procent samtidigt som deras omsättning ökat med 13 procent, samt att deras personalkostnader ökat med 95 procent och bolaget har gått från att ha 31 till 48 anställda.

Det kan även ifrågasättas varför priserna varierar så kraftigt mellan kommunerna när det återkommande hänvisas till att det är prisökningarna på biobränsle som är grunden. I Gnosjö har priset endast höjts med ca 10 procent, medan det i Hultsfred och Tibro ökat med ca 30 och 35 procent.

Under 2023 ökade elkostnaderna i Östhammar med 14 procent och i Kramfors med 27 procent vilket skulle motivera ökningarna om 7–15 procent i fjärrvärmepriset. Nevel höjde dock priserna med 28–31 procent, vilket är betydligt mer än vad som kunde motiveras utifrån en alternativprissättning. Därtill sjönk elpriserna under 2024 med 12–23 procent, vilket borde innebära prissänkningar. Nevels agerande är inte konsistent med alternativprissättningsprincipen.

Kärandenas uppfattning är att Nevel 2023 i praktiken tillämpat kostnadsbaserad prissättning. Även om Nevel sedan aviseringarna i maj 2023 skulle ha ändrat sig och börjar tillämpa alternativprissättning har det ingen betydelse för prövningen i detta mål.

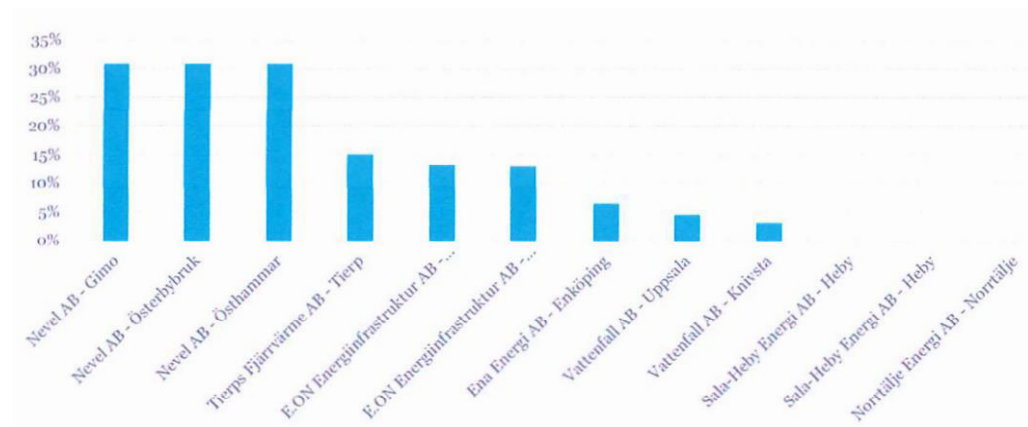
Överprissättning

Nils Holgerssonrapporten (NHR) för 2023 visar att priset för fjärrvärme mellan 2022 och 2023 har ökat med 7,8 procent i medeltal för landets fjärrvärmekommuner. Enligt rapporten var uppvärmningskostnaderna för de kommuner som har fjärrvärme 187,5 kr/kvm för år 2023.

Baserat på data från NHR avseende prisförändringar och data från Energiföretagen avseende utsläpp och bränslemix kan det konstateras att Nevels prishöjningar är avsevärt högre än de priser som tillämpas i andra jämförbara kommuner med liknande makroekonomiska förhållanden. Detta är baserat på en jämförelse av priser på en enhetlig grund och på objektiva kriterier. Prishöjningarna är inte tillfälliga eller övergående, utan bestående.

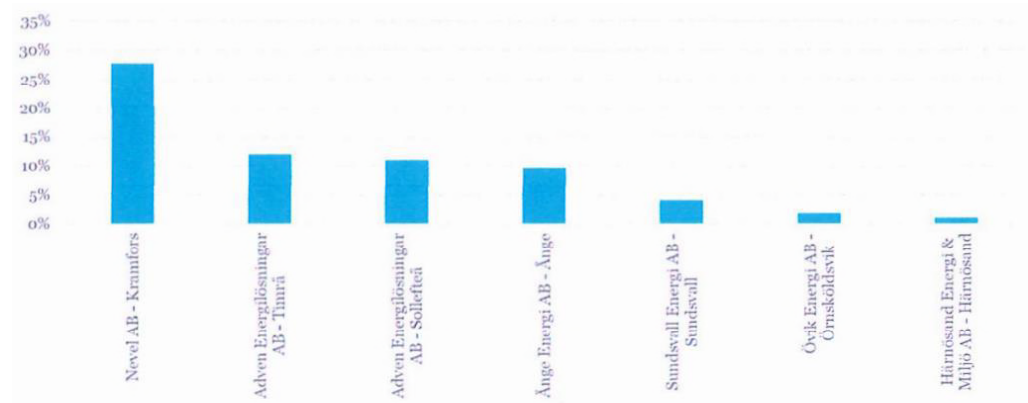
Avseende Östhammars kommun har en jämförelse av prishöjningarna skett med andra prisförändringar i Uppsala/Stockholms län, och resultatet framgår av följande bild.

Prishöjningar i Uppsala/Stockholms län

Avseende Kramfors kommun har en jämförelse av prishöjningarna skett med prisförändringar i Västernorrlands län, och resultatet framgår av följande bild.

Prishöjningar i Västernorrlands län

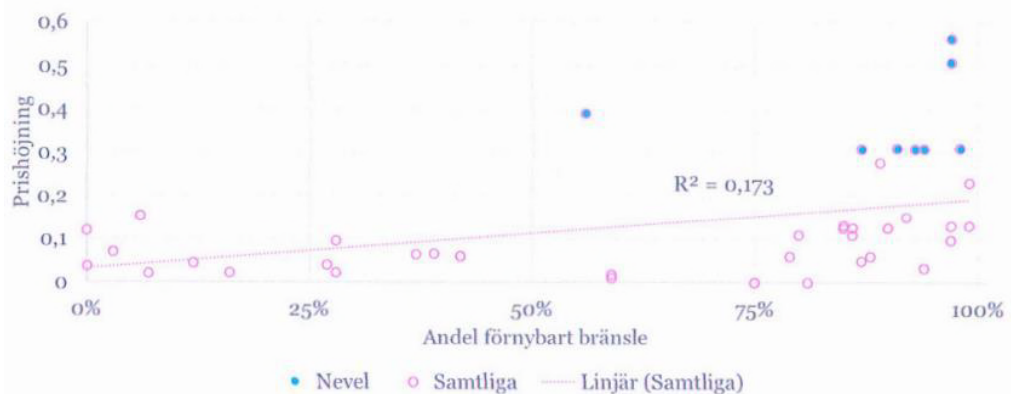

En metod för att bedöma om ett pris är oskäligt högt har EU-domstolen anvisat i sin praxis (se EU-domstolens dom den 14 september 2017 i mål C-177/16, AKKA/LAA). Där bekräftas möjligheten att jämföra med andra geografiska

marknader med likartade förutsättningar, och det konstateras att skillnader därvidlag kan indikera ett dominansmissbruk. Nevel har höjt sina priser betydligt mer än andra jämförbara fjärrvärmelieferantörer på närliggande relevanta geografiska marknader. Vid en jämförelse framstår det som en stark indikation på Nevels dominansmissbruk. I Östhammar och Kramfors höjde Nevel priserna med 28–31 procent vilket är avsevärt mer än medelvärdet för de geografiskt närliggande fjärrvärmenäten, där höjningen uppgick till i snitt 7 procent. För de mest näraliggande fjärrvärmenäten, Knivsta och Sollefteå höjdes priserna med 3 respektive 11 procent.

Nevel har vid upprepade tillfällen uppgett att man haft kraftiga prisökningar på förnybart bibränsle som i sin tur inneburit att de behövt höja fjärrvärmepriserna kraftigt. Av en av kändena gjord regressionsanalys framgår dock att det saknas samband mellan förekomsten av förnybart bibränsle och prishöjningarna från Nevels sida.

Andel förnybart bränsle och prishöjning

Andra fjärrvärmelieferantörer använder i stort sett samma bränslen som Nevel, utan att prishöjningarna varit i närheten så stora som Nevels prishöjningar. Regressionsanalysen visar således att sambanden mellan prishöjningar och förnybart, fossilt eller CO₂-utsläpp är mycket svagt. Andelen förnybart bibränsle kan således inte anses ha ett tydligt samband med prishöjningarna.

Om prishöjningarna helt hade förklarats av andelen biobränsle och hade varit proportionella till denna så skulle punkterna i tabellen ha legat längst den streckade linjen. I stället sticker punkterna i tabellen för Nevels prishöjningar ut rejält.

Det kan konstateras att prishöjningarna på i genomsnitt 31 procent inte i sig är kostnadsmotiverade. Det kan vidare konstateras att även vad gäller prisnivåer sticker Nevels priser ut vid en jämförelse, särskilt avseende Nevels fjärrvärmenät i Östhammar, Österbybruk och Gimo. De tre näten är dyrast i Uppsala län efter prishöjningen 2023. Fjärrvärmenäten i Österåker, Vallentuna, Enköping, Tierp, Uppsala, Knivsta, Heby och Norrtälje har priser på mellan 169,3–211,3 kr per kvm, medan priset i Nevels tre nämnda nät ligger på 227,6 kr per kvm. Det innebär att de tre nämnda fjärrvärmenäten som Nevel levererar till i absoluta tal ligger ca 19 procent över genomsnittet, vilket ger stöd för att de aktuella prishöjningarna utgör en överprissättning och således ett missbruk av dominerande ställning.

Det är dock mest relevant att titta på prishöjningarna i detta sammanhang. Dels eftersom Nevel själva motiverat höjningarna med ökade bränslekostnader, dels eftersom förändringar i pris över tid ger en mer rättvisande bild av utvecklingen, oavsett lokala skillnader. Priser i absoluta tal är i större utsträckning beroende av fler lokala förutsättningar, såsom nätets storlek i förhållande till kundbas, investeringsbehov m.m.

Nevels prishöjningar är vare sig konsistenta med kostnads- eller alternativprissättningsprinciperna. De utgör en överprissättning i konkurrensrättslig mening.

Nevel underlåter att ge sina kunder korrekt och tydlig information

Enligt fjärrvärmelagen (2008:263), och därtill hörande föreskrifter, ska fjärrvärmeverksamhet bedrivas på ett sätt som är transparent och tillförlitligt för kunden. Detta innefattar bland annat krav på information, skäligen

avtalsvillkor och möjlighet till omförhandling vid väsentliga förändringar av fjärrvärmeleveransen. Uppgifter om priser och hur priser bestäms ska finnas enkelt tillgängliga för kunder och allmänheten, och informationen ska vara korrekt och tydlig.

Vidare har fjärrvärmeföretag skyldighet att ge kunder tillräcklig information för en bedömning av skäligheten i avtalsvillkor om prisändringar. I själva villkoret ska även förutsättningarna för prisändring vara angivna. Vid de förhandlingar som gjorts mellan Nevel och kändena angående avtalsvillkoret har förutsättningarna för prisändring inte diskuterats, och några förutsättningar för prisändring framgår inte av avtalet. I avtalet framgår endast att prisändringar inte kan ske oftare än en gång per år.

Nevel är ett fjärrvärmebolag som bör uppfylla bestämmelserna om informationsskyldighet, men har i stället aktivt och medvetet underlåtit att ge sina kunder korrekt och tydlig information. Nevels information till kunderna under 2023 och därefter om skälen till prishöjningarna framstår som vilseledande i fråga om vilken modell som tillämpats.

När fjärrvärmebolag avviker från sin omfattande informationsplikt genom att ge missvisande eller oriktig information undergrävs kundens möjlighet att fatta välgrundade beslut.

Hot om avstängning

En anställd hos Nevel har även framfört ett hot gentemot Östhammars kommun. Nevels försäljningschef framförde den 27 september 2024, till Östhammars kommuns tekniska chef, att värmen i kommunen kunde komma att stängas av om talan skulle väckas i domstol. Nevel har härigenom försökt hindra kändena att få saken rättsligt prövad.

Avsaknad av objektiva godtagbara skäl

Det saknas objektiva godtagbara skäl för Nevels agerande. Nevel har inte

presenterat några övertygande skäl för att prishöjningarna ska vara motiverade. Prishöjningarna har inte varit i proportion till hur omvärldsläget sett ut, och det har inte heller skett någon prissänkning när omvärldsläget ändrats till det bättre.

Effekterna av missbruket

Nevels agerande utgör ett exploaterande missbruk som får långtgående konsekvenser. Käranden påverkas i så pass stor mån att de allmännyttiga bostadsbolagen måste höja hyrorna, vilket i slutändan påverkar konsumenterna.

Åläggandets utformning och vitets storlek

Åläggandets har utformats på så sätt att det går ut på vilken maximal prishöjning 2023 som kan vara acceptabel jämfört med de aviserade prishöjningarna 2023. Enligt beräkningar har fjärrvärmeleverantörer i Västernorrland, där Kramfors ligger, som använder samma bränslemix som Nevel, haft en genomsnittlig prishöjning med fem procent. I Östhammar, som ligger inom Uppsala/Stockholm, har fjärrvärmeleverantörer med samma bränslemix som Nevel, haft en genomsnittlig prishöjning med sju procent. Av förenklings-skäl och processekonomiska skäl yrkas det om samma procentsats, dvs. tio procent, för de två geografiska områdena.

Efterföljande prishöjningar som Nevel genomfört görs inte gällande som ett missbruk av dominerande ställning. Prishöjningarna från 2023 fungerar dock som en bas för dem, vilket gör att den totala prisnivån påverkats. Ett åläggande i enlighet med yrkandet kommer därför få en påverkan på Nevels nuvarande priser.

Konsekvenserna av yrkandet åskådliggörs av ett räkneexempel i bilaga 1. I räkneexemplet framgår hur priskomponenterna skulle ha sett ut om en höjning om högst 10 procent hade tillämpats i stället för de aviserade höjningarna.

Åläggandet bör förenas med vite. Vitets storlek bör, för att vara avskräckande och med hänsyn till Nevels storlek, uppgå till 50 miljoner kronor.

Nevel

Nevel har ingen dominerande ställning på marknaden

Det bestrids att de relevanta marknaderna utgörs av ”lokala marknader för fjärrvärme för respektive kommun”, samt att Nevel innehar en dominerande ställning eftersom dessa ”utgör så kallade naturliga monopol”.

Det kan konstateras att det saknas både legala och faktiska hinder mot etablerandet av parallella fjärrvärmenät. Det kan därtill ifrågasättas om den relevanta marknaden enbart omfattar fjärrvärme då inget underlag baserat på utbud- eller efterfrågesubstitut har presenterats. Det har endast påståtts att det är kostsamt att byta till en alternativ uppvärmningsform samt att det oftast råder brist på tillgängliga uppvärmningsformer, vilket är felaktigt.

Avseende påståendet om att det är kostsamt att byta till en alternativ uppvärmningsform kan det konstateras att påståendet möjligtvis hade varit relevant om prissättningen hade skilt sig mellan befintliga kunder och nya kunder, vilket dock inte är fallet. Befintliga kunder, dvs. kunder som redan investerat i fjärrvärme, har samma pris som kunder som inte investerat i fjärrvärme, och har därmed inte någon kostnadsnackdel vad gäller valet av alternativa uppvärmningsformer. Fjärrvärme påverkas därför av priskonkurrens från andra uppvärmningsformer även vad avser förhållandet till kunder som redan investerat i fjärrvärme. Att Nevels prissättning mot befintliga kunder baseras på kostanden för alternativa uppvärmningsformer understryker det faktum att fjärrvärme inte utgör en egen relevant marknad.

Kärandena har inte redovisat något underlag om att det ”oftast” råder brist på andra tillgängliga uppvärmningsformer. Det kan inte antas att påståendet är

korrekt, särskilt med hänsyn till skillnaden i kärandebolagens fastighetsbestånd avseende till exempel storlek, geografiskt läge, funktion och fastighetsspecifikationer. Ingen av kärandena har visat att påståendet är för handen för just deras fastigheter och uppvärmningsbehov.

Nevels förfarande utgör inget missbruk

Nevels prissättning

Nevels prissättning baseras på en inom branschen vedertagen och accepterad prissättningsmetod, den så kallade alternativmodellen. I de aktuella näten bestäms fjärrvärmepriiset utifrån prisutvecklingen på bergvärmepumpar. Jämförelsen med priserna för bergvärme görs oavsett om kunden har tillgång till en alternativ uppvärmningsform eller inte, varför kunder som inte har ett lättillgängligt och effektivt alternativ till fjärrvärme ändå kan nyttja det konkurrenstryck som utövas av den alternativa uppvärmningsformen.

Nevel analyserar kostnaden för att värma upp en fastighet med det konkurrerande uppvärmningsslaget bergvärmepump, vilket innefattar installationskostnaden, dvs. kostnaden för att borra bergvärmehål, kostnaden för att dra ledningar samt investeringskostnaden i själva bergvärmepumpen. Kostnaden slås sedermera ut på bergvärmesystemets hela livslängd. Därutöver beräknas elförbrukningen i relation till kilowattpriset i det aktuella område där kunden befinner sig. Modellen anpassas efter respektive lokala område genom att hänsyn tas till elprisområde, nätavgifter, elpris samt uppskattad förbrukning för att värma upp byggnaden i det aktuella området. Detta medför att pris och prisökning kan skilja sig mellan två fjärrvärmenät om dessa ligger i två olika elprisområden, eller inom nätkoncessionsområdet för olika eldistributörer, såsom är fallet för Kramfors och Östhammar.

Kundens alternativkostnad blir som ett tak, som Nevel kan – men inte måste – prissätta upp till. Om Nevels underliggande produktionskostnad ökar, t.ex. till följd av ökade bränslepriser, kan Nevel behöva justera sitt pris till kund. Det

innebär inte nödvändigtvis att Nevels lönsamhet ökar eller ens bibehålls. Priset sätts fortfarande i förhållande till kundens alternativkostnad, som alltså utgör ett tak för prissättningen.

Vid tillämpning av fjärrvärmepriser genom alternativmodellen sätter Nevel således marknadsmässiga priser. Vissa fjärrvärmenät kan drivas med lönsamhet, medan andra under perioder kan drivas med förlust, t.ex. om Nevels underliggande produktionskostnad överstiger kundens alternativkostnad.

Påstådd överprissättning

Till följd av bland annat ökade elpriser, exportstopp av biobränsle från Ryssland, Ukraina och Belarus, ökad efterfrågan av svenskt biobränsle och låg svensk valutakurs medförde tillämpningen av alternativmodellen att Nevel under 2023 kunde höja sina priser för att kompensera för Nevels ökade produktionskostnader med anledning av prisökningen för biobränsle. Nevels prisjusteringar under 2023 var således samma eller under motsvarande priser för kunder med bergvärmepumpar. Redan av detta följer att Nevels priser efter prisjusteringarna inte kan anses sakna rimlig relation till det ekonomiska värdet av den produkt/tjänst som Nevel erbjuder.

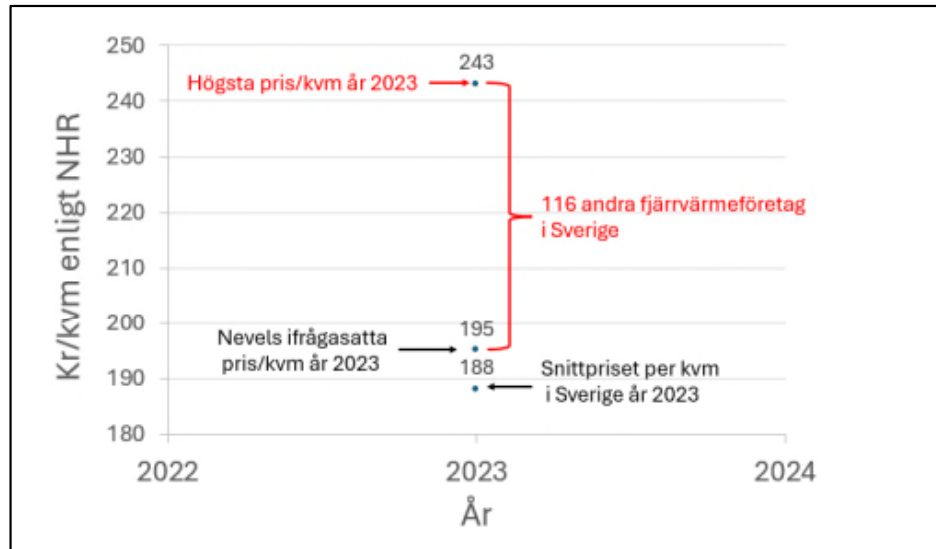
Det påstås att EU-domstolen i AKKA/LAA-domen bekräftat möjligheten att jämföra priser med andra relevanta geografiska marknader och att skillnaden därvidlag kan indikera ett dominansmissbruk. I domen framgår att det krävs en avsevärd skillnad i pris mellan olika geografiska områden för att någon indikation på missbruk ska föreligga. För att skillnaden ska anses vara avsevärd måste den vara väsentlig och varaktig. Skillnad i pris i sig är inte någon indikation på ett missbruk.

Avgörandet handlar dessutom uttryckligen om jämförelser av *prisnivåer*, inte *prishöjningar*. Vid bedömningen av vad som utgör ett missbruk av dominerande ställning är det inte tillåtet att isolera prövningen till att bedöma enbart prisökningar som sådana, utan prövningen ska avse prisnivån.

Kärandena har dock jämfört Nevels prisjusteringar med ett urval av andra fjärrvärmelieferantörers prisjusteringar, men valt att bortse från vilka prisnivåer som råder. Det är irrelevant att jämföra prishöjningen inom ett geografiskt område med prishöjningen inom ett annat område utan att beakta vilka prisnivåer ökningarna utgått från.

En sådan jämförelse av prisnivåer är dessutom, vilket framgår av avgörandet, endast relevant om den görs på en enhetlig grund. Jämförelsen ska således omfatta ett tillräckligt antal referensobjekt, som alla väljs ut enligt objektiva, lämpliga och kontrollerbara kriterier. Utan ett korrekt urval av referensobjekt kan inte någon korrekt slutsats dras utifrån prisjämförelser. De referensobjekt som kärandebolagen använt, som endast är åtta, synes endast baseras på lokalisering av fjärrvärmenäten. Detta är inte ett objektiva kriterium, och är inte en jämförelse på relevanta kriterier som exempelvis värmeanläggning/panna, huruvida fjärrvärmeverket även levererar elektricitet, typ av bränsle, storlek på nät, antal kunder och investeringsbehov. Sammantaget har de jämförelser som kärandebolagen anför väsentliga brister. Dels har prishöjningsnivå i stället för prisnivå jämförts, dels är urvalet av referensobjekt inte baserat på objektiva och lämpliga kriterier.

Om jämförelsen i stället görs med samtliga nät i NHR kan det konstateras att av de 276 nät som ingår, hade 116 nät en prisnivå som översteg 195 kr per kvm. Det högsta priset i Sverige 2023 var 243 kr per kvm, dvs. nästan 25 procent högre än Nevels prisnivå i näten i Östhammar, Österbybruk respektive Gimo. Nevels prisnivå kan således svårigen anses vara anmärkningsvärt högt i jämförelse med andra fjärrvärmenät. Detta kan illustreras med följande bild.

Nevels prisnivå i jämförelse med andra fjärrvärmenät i Sverige

År 2023 var det 123 fjärrvärmenät som hade ett högre pris än Nevels nät i Kramfors kommun. Motsvarande siffra för 2024 var 65 nät. Om man tittar på det enligt kärandena relevanta måttet prishöjningar, var det 29 procent av fjärrvärmenäten som hade en högre prishöjning än Nevels nät i Kramfors mellan år 2023 och 2024.

År 2023 var det 115 fjärrvärmenät som hade ett högre pris än Nevels nät i Östhammars kommun. Motsvarande siffra för 2024 var 46 nät. Om man tittar på det enligt kärandena relevanta måttet prishöjningar, var det 14 procent av fjärrvärmenäten som hade en högre prishöjning än Nevels nät i Östhammar mellan år 2023 och 2024.

Varken år 2023 eller 2024 hade de i målet aktuella näten den högsta prisnivån eller den högsta prishöjningen jämfört med andra fjärrvärmenät i NHR.

Kärandena anger att Nevels prishöjningar inte är tillfälliga eller övergående, och menar därför att kravet på varaktighet är uppfyllt. Det är dock inte prishöjningarna som ska vara varaktiga, utan det är skillnaden på Nevels priser

jämfört med andra objektivt jämförbara referensobjekts priser som ska vara varaktig. Kärandena har inte ens påstått att Nevels priser över tid och varaktigt skiljer sig väsentligt från andra referensobjekts priser, utan baserar sin talan enbart på en ögonblicksbild utan varken referenser bakåt eller framåt i tiden.

Om man i stället för att bara titta på 2023 tittar på prisförändringar 2020–2025 i de fjärrvärmenät som käranden menar är relevanta kan det konstateras att Nevels genomsnittliga årliga höjningar under perioden om 6,5 procent i Östhammar/Gimo/ Österbybruk och 7,15 procent i Kramfors, inte utgör inte de högsta under perioden, ens i de nät som kärandena använt som jämförelseobjekt.

Därutöver har Nevel inte haft någon avvikande högre lönsamhet i sina nät jämfört med övriga fjärrvärmeföretag, då de under åren 2019–2023 hade en avkastning på 1,1 procent. Detta kan sättas i relation till vissa kommunala fjärrvärmebolag som hade en avkastning på 15 procent. Även detta visar att Nevels prissättning inte på något sätt är oskäligt högt i förhållande till kostnaderna för produktionen av värme i de aktuella näten.

Avsaknaden av ”tillräcklig” motivering

Det finns ingen konkurrensrättslig skyldighet, ens för företag i dominerande ställning, att i någon särskild utsträckning motivera sin prissättning för utomstående. Bristfällig information kan inte heller anses förstärka eller bidra till att prishöjningarna skulle utgöra överprissättning. Det saknas koppling mellan vad som påstås om bristfällig information och yrkandet i målet.

Nevel har under alla förhållanden lämnat långtgående, utöver vad som är sedvanligt inom branschen, motiveringar till de aktuella prisjusteringarna. Kärandena känner till Nevels priskonstruktion och dess komponenter. Nevel har med andra ord till fullo uppfyllt kravet i 5 § fjärrvärmelagen på att tillgängliggöra uppgifter om hur priset bestäms.

Det är inget felaktigt eller otillåtet med att hänsyn tas till bolagets kostnader även när alternativmodellen tillämpas. Nevel bestrider att detta tillvägagångssätt skulle vara en otillåten ”sammanblandning” av prismodeller, varken enligt konkurrensrättsliga bestämmelser eller andra lagar och regler.

Påstått hot

Det bestrids att något hot har framförts till Östhammars kommun. De påstådda hoten saknar även relevans för prövningen av frågan om överprissättning och saknar koppling till yrkandet samt till övriga kändeparter.

Åläggandets utformning och vitets storlek

Kärandena har inte motiverat varför tio procent skulle vara den ”rätta” prisökningen och det framgår inte hur man kommit fram till denna nivå. Därtill går det inte att utifrån kändenas yrkande förstå vad Nevel konkret ska göra för att efterleva det begärda åläggandet. Det bekräftas av att yrkandet inte kan förstås utan att studera bilaga 1, och inte ens då går det att förstå yrkandet. Bilagan bidrar nämligen inte till att klargöra vad ett potentiellt åläggande innebär eller hur det ska verkställas. Såsom kändenas yrkande är utformat kan det inte ligga till grund för en dom vari Nevel kan åläggas att agera enligt yrkandet.

Om domstolen skulle finna att ett åläggande ska meddelas, finns det inga skäl att förena åläggandet med vite. Nevel har starka incitament att följa ett eventuellt åläggande. Under alla förhållanden är ett vitesbelopp på 50 miljoner kronor inte proportionerligt. Ett vitesbelopp om tre miljoner kronor kan vitsordas.

BEVISNING

Parterna har åberopat skriftlig bevisning.

På kändenas begäran har ställföreträdarna Jessica Eliardsson och Per Eriksson, vittnena Cecilia Willén Johansson och Marie Berggren samt partssakkunniga vittnet Björn Berggren hörts.

På Nevels begäran har vittnet Per Ander och partssakkunniga vittnet Petter Berg hörts.

DOMSKÄL

Vad domstolen ska pröva

Frågan som Patent- och marknadsdomstolen ska pröva är huruvida Nevel, genom de prishöjningar som bolaget genomförde 2023 avseende fjärrvärmenäten i Kramfors och Östhammar, samt bolagets agerande i samband med prishöjningarna, överträtt förbudet i 2 kap. 7 § konkurrenslagen mot missbruk av dominerande ställning. För det fall domstolen kommer fram till att hela eller delar av Nevels agerande utgjort ett sådant missbruk ska prövas om Nevel kan åläggas att upphöra med detta vid äventyr av vite, med utgångspunkt i det i målet framställda yrkandet.

För att förbudsbestämmelsen i 2 kap. 7 § konkurrenslagen ska vara tillämplig måste företaget dels ha en dominerande ställning på den relevanta marknaden, dels ha agerat på ett sätt som utgör missbruk av denna ställning. Domstolen inleder med att göra en prövning av om Nevel har en dominerande ställning på de relevanta marknaderna.

Har Nevel en dominerande ställning på de relevanta marknaderna?

Rättsliga utgångspunkter

Vid tillämpningen av konkurrenslagens förbud mot missbruk av dominerande ställning kan ledning hämtas från EU-rätten (prop. 1992/93:56 s. 21).

Med att ett företag har en dominerande ställning avses den situationen att ett företag har en sådan ekonomisk maktställning att det får möjlighet att hindra upprätthållandet av en effektiv konkurrens på den relevanta marknaden, genom att företagets ställning tillåter det att i betydande omfattning agera oberoende i förhållande till konkurrenter, kunder och i sista hand konsumenter (se t.ex. mål 322/81 Michelin mot Kommissionen, punkten 30, mål 85/76 Hoffmann-La Roche, punkten 38, och mål C-52/09 TeliaSonera Sverige, punkten 23 med där gjorda hänvisningar och punkten 79). I allmänhet bygger en dominerande ställning på en kombination av flera faktorer, som var och en för sig inte nödvändigtvis är avgörande (se t.ex. mål 27/76 United Brands mot kommissionen, punkterna 65 och 66).

Som ett led i att bedöma om ett företag har en sådan marknadsmakt att det kan sägas inneha en dominerande ställning måste den relevanta marknaden definieras, vilket i sin tur innefattar att definiera en relevant produktmarknad och en relevant geografisk marknad.

Av kommissionens tillkännagivande om definitionen av relevant marknad i unionens konkurrenslagstiftning (OT C/2024/1645, 22.2.2024) framgår att den relevanta produktmarknaden omfattar alla produkter som kunderna anser vara likvärdiga med (utbytbara mot) det eller de berörda företagens produkter, på grundval av produkternas egenskaper, pris och avsedda användning, med beaktande av konkurrensvillkoren och strukturen på utbud och efterfrågan på marknaden (punkten 12 a). Den relevanta geografiska marknaden omfattar det geografiska område där det eller de berörda företagen tillhandahåller eller efterfrågar de relevanta produkterna, där konkurrensvillkoren är tillräckligt likartade för att effekterna av det beteende som granskas ska kunna bedömas, och som kan skiljas från andra geografiska områden, framför allt på grund av väsentligt olika konkurrensvillkor (punkten 12 b).

Kommissionen har framhållit att företagen utsätts för tre huvudtyper av konkurrens: utbytbarhet på efterfrågesidan, utbytbarhet på utbudssidan och

potentiell konkurrens. Utbytbarhet på efterfrågesidan är den största faktiska och omedelbara disciplinerande begränsningen för leverantörer av en viss produkt. Ett företags inflytande över de rådande försäljningsvillkoren, – exempelvis priser, innovationsnivå eller erbjuden kvalitet – beror på i vilken utsträckning dess kunder utan svårigheter kan byta till tillgängliga produkter som kunderna betraktar som substitut. Utbytbarhet på efterfrågesidan är därför ett huvudkriterium för att definiera den relevanta produktmarknaden (tillkännagivandet, punkten 23 a). Den huvudfråga som undersöks är om de berörda företagens kunder skulle vara beredda att byta till andra produkter som svar på försämrade leveransvillkor för det eller de berörda företagens produkter jämfört med andra produkter, och i så fall till vilka lätt tillgängliga ersättningsprodukter (om sådana finns) (punkten 27).

Bedömningen av vad som är de i målet relevanta marknaderna och huruvida Nevel innehar en dominerande ställning på dessa är rättsliga frågor. Det åligger emellertid kärandena att bevisa de omständigheter som ska läggas till grund för bedömningen (jfr Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 7 mars 2025 i PMÄ 16560-24).

Domstolens bedömning

Kärandena har gjort gällande att de relevanta marknaderna utgörs av de lokala marknaderna för fjärrvärme i Kramfors respektive Östhammars kommun och att dessa marknader utgör naturliga monopol, där Nevel innehar en dominerande ställning. Detta har bestritts av Nevel.

Kärandena har till styrkande av marknadsavgränsningarna och att Nevel har en dominerande ställning på de relevanta marknaderna åberopat Konkurrensverkets beslut den 3 maj 2024 i två tillsynsärenden avseende andra fjärrvärmeföretag (dnr 294/2023 och 642/2023), en skrivelse den 3 maj 2024 från Konkurrensverket till regeringen avseende prissättningen på fjärrvärme-marknaden (dnr 342/2024) samt en statlig rapport av Erik Lundin, Raka rör –

En ESO-rapport om prisbildning, ägarstrukturer och policyutmaningar på fjärrvärmemarknaden (Rapport till Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi 2025:3).

I Konkurrensverkets beslut och skrivelse anges att marknaderna för produktion och distribution av fjärrvärme vanligtvis beskrivs som naturliga monopol. Det anges att det, med hänsyn till de höga fasta kostnaderna, endast är lönsamt att producera och distribuera fjärrvärme i stor skala och att det inte är samhälls-ekonomiskt effektivt att ha parallella rörledningssystem inom ett område. Vidare att det är kostsamt och tidskrävande för kunder att byta från fjärrvärme till en annan uppvärmningsform och att fjärrvärmeleverantörerna därför har en betydande marknadsmakt mot kunderna. Enligt vad som anges riskerar den omständigheten att fjärrvärmeföretag möter ett svagt konkurrenstryck att leda till höga priser. Såvitt avsåg de fjärrvärmeföretag som var föremål för den aktuella tillsynen angav Konkurrensverket att det, med hänsyn till fjärrvärmemarknadens karaktär, fanns starka indikationer på att de hade en dominerande ställning på marknaderna för leverans av fjärrvärme i de lokala områdena. Verket tog dock inte slutlig ställning till om så var fallet.

I rapporten ”Raka rör” anges bl.a. att fjärrvärmemarknaden präglas av lokala monopol utan prisreglering.

Av den av kändena åberopade skriftliga bevisningen framgår att det finns en uppfattning hos bl.a. Konkurrensverket om att de lokala fjärrvärmenäten typiskt sett utgör naturliga monopol, där fjärrvärmeföretagen har en betydande marknadsmakt. Att fjärrvärmeföretagen generellt sett har en stark ställning i relation till sina kunder och andra intressenter har också framförts inom ramen för lagstiftningsärenden på området, som bl.a. syftat till att stärka kundernas position (se prop. 2007/08:60 s. 23 f. och prop. 2013/14:187 s. 9 f.). Enligt Patent- och marknadsdomstolen innebär dock denna karaktäristik av fjärrvärmemarknaden i stort inte att de i målet relevanta marknaderna utan vidare kan avgränsas på det sätt som kändena gjort gällande.

Den bevisning som lagts fram som tar sikte på de konkreta förhållandena på de aktuella marknaderna utgörs av vissa uppgifter som Per Eriksson, ställföreträdare för Krambo AB och Kramfast Aktiebolag, lämnat i sitt förhör.

Per Eriksson har uppgett att det inom den delen av Kramfors kommun som omfattas av fjärrvärmenätet även finns fastigheter som har bergvärme. Kommunen har t.ex. byggt en ny förskola, där de borrhettat för bergvärme. De har också vid en stor renovering av en kommunal fastighet kunnat göra beräkningar och använt sig av bergvärme. De räknar på vad som är billigast. Utanför nätet finns fastigheter som byggdes på 70-talet, de värms bl.a. upp av olje- och pellets pannor. Men 80–90 procent av fastigheterna värms upp med fjärrvärme och de går inte att konvertera eftersom alternativkostnaderna är höga. Han är visserligen inte expert på området men menar att det i praktiken saknas realistiska alternativ till fjärrvärme. Det måste vara en kostnadsfråga att byta värmesystem i en hel centralort, men också en praktisk fråga, i vilken utsträckning berget kan perforeras. Det är inte möjligt för Östhammars kommun att byta fjärrvärmeleverantör eftersom Nevel äger pannan och nätet.

Enligt Patent- och marknadsdomstolen är de uppgifter som lämnats i förhöret alltför allmänt hållna för att ge någon närmare ledning för marknadsavgränsningen.

Kärandena har inte presenterats någon ekonomisk utredning som avser de i målet aktuella marknaderna, exempelvis avseende vilka kostnader eller andra hinder som ett byte till eventuella alternativa uppvärmningskällor skulle vara förenat med.

Enligt Patent- och marknadsdomstolen har inte kärandena lagt fram tillräcklig utredning för att de relevanta marknaderna ska kunna avgränsas på det sätt som de har gjort gällande. I och med att det inte går att avgränsa någon relevant marknad i målet är det heller inte möjligt att bedöma om Nevel innehar en dominerande ställning. Kärandenas talan ska redan på denna grund ogillas.

Patent- och marknadsdomstolen går trots bedömningen i denna del vidare och prövar om det av Nevel påtalade förfarandet utgör ett missbruk, om det skulle ha konstaterats att bolaget innehar en dominerande ställning på de lokala marknaderna för fjärrvärme i Kramfors respektive Östhammars kommun.

Missbruk

Vad som påstås avseende missbruk

Kärandena har gjort gällande att Nevel genom överprissättning, bristande motiveringar i fråga om prishöjningarna, sammanblandning av prismodeller, samt genom riktade hot om avstängning av leveranserna missbrukat sin dominerande ställning. Enligt kärandena utgör dessa omständigheter sammantaget ett exploaterande dominansmissbruk. Det är dock enligt kärandena fråga om ett sådant missbruk även om inte samtliga dessa omständigheter kan anses vara för handen.

Såsom kärandena utformat grunden för sin talan har domstolen alltså att pröva såväl om de åberopade omständigheterna var för sig utgör ett missbruk av dominerande ställning, som om samtliga eller vissa av omständigheterna sammantaget utgör ett sådant missbruk.

Allmänna utgångspunkter

Som utgångspunkt är missbruk av dominerande ställning ett objektiva begrepp (se t.ex. mål C-549/10 P Tomra, punkten 17). Det innebär att det är det dominerande företagets faktiska agerande som har avgörande betydelse för bedömningen, inte vad det haft som syfte med agerandet. Vad det dominerande företaget har haft som syfte kan emellertid vara en omständighet bland flera som kan tillmätas betydelse vid bedömningen om det varit fråga om missbruk av dominerande ställning.

I förbudsbestämmelsen i 2 kap. 7 § konkurrenslagen ges i andra stycket exempel på förfaranden som kan utgöra missbruk. Av uppräknningen framgår att missbruket kan bestå i att ett dominerande företag påtvingar någon oskäligen priser (punkten 1). Det är dock ingen uttömmande lista utan även andra sorters förfaranden kan utgöra missbruk.

Kärandenas talan avser så kallat exploaterande missbruk, dvs. åtgärder som på ett mer direkt sätt kan skada kunderna eller konsumenterna. Beträffande exploaterande missbruk har det framhållits att det måste undersökas om det dominerande företaget har: "[...] utnyttjat de möjligheter som följer av den dominerande ställningen för att uppnå handelsfördelar som denne inte skulle ha uppnått om det hade rått en normal och tillräckligt effektiv konkurrens." (Se t.ex. mål C-52/07 Kanal 5 och TV 4, punkten 27, med hänvisning till United Brands, punkten 249).

Det är kärandena som ska styrka att det föreligger sådana omständigheter som bedöms utgöra missbruk.

Överprissättning

Rättsliga utgångspunkter

Av EU-domstolens praxis följer att ett missbruk av dominerande ställning kan bestå i att ett alltför högt pris tillämpas, vilket inte står i något rimligt förhållande till det ekonomiska värdet på den transaktion som genomförts (se bl.a. United Brands, punkten 250 och Kanal 5 och TV4 punkten 28).

I det ledande rättsfallet på området, United Brands, anges en metod för att bedöma om ett pris som tas ut är alltför högt. I ett första steg jämförs försäljningspriset för ifrågakvarande produkt med produktens självkostnadspris. Därvid ska det göras en bedömning av om det finns en alltför stor brist på överensstämmelse mellan den kostnad som faktiskt har burits och det pris som faktiskt har utkrävts. Om så är fallet ska det i ett andra steg bedömas om priset

är oskäligt i sig eller i förhållande till priserna på konkurrerande produkter (punkterna 251 och 252). Metoden har tillämpats och vidareutvecklats i bl.a. två kommissionsavgöranden avseende Helsingborgs hamn (COMP/A.36.568 Scandlines Sverige v. Port of Helsingborg 23 juli 2004 och COMP/A.36.570 Sundsbusserne mot Port of Helsingborg 23 juli 2004).

En annan metod har tillämpats av EU-domstolen i mål C-177/16 AKKA/LAA. Där fastslog EU-domstolen att det vid prövningen av om taxor för kollektiv förvaltning av upphovsrätt är oskäliga är lämpligt att jämföra dessa taxor med de taxor som gäller i grannländerna och i andra medlemsstater förutsatt att referensmedlemsstaterna har valts ut enligt objektiva, lämpliga och kontrollerbara kriterier och att jämförelserna görs på en enhetlig grund. Skillnaden mellan de jämförda taxorna ska anses vara anmärkningsvärd om den är väsentlig och varaktig. En sådan skillnad utgör ett indicium på missbruk av en dominerande ställning och det ankommer på organisationen för förvaltning av upphovsrätt att visa att dess priser är skäliga genom att grunda sig på objektiva faktorer som påverkar förvaltningskostnaderna eller rättighetsinnehavarnas ersättning.

Den förda talan avseende överprissättning

Kärandenas talan avser de prishöjningar Nevel genomförde 2023 avseende fjärrvärmenäten i Kramfors och Östhammar. I Kramfors höjde Nevel priset med 28 procent och i Östhammar med 31 procent. Kärandena har jämfört dessa prishöjningar med prishöjningar under 2023 i geografiskt närliggande fjärrvärmenät, där höjningarna uppgick till i snitt 7 procent. Kärandena har vidare anfört att Nevel motiverat höjningarna med att bolaget haft kraftiga prisökningar på förnybart biobränsle. Enligt kärandena saknas det dock samband mellan förekomsten av förnybart biobränsle och prishöjningarna från Nevels sida. Kärandenas talan grundar sig främst på ett sakkunnigutlåtande av Björn Berggren, som är teknologie doktor och energiexpert på Sveriges allmännyttan. Han har också hörts i målet om sitt utlåtande.

Nevel har bestritt att de omständigheter som kärandena åberopat utgör överprissättning. Nevel har till vederläggande av Björn Berggrens slutsatser åberopat ett sakkunnigutlåtande av Petter Berg, doktor i nationalekonomi och verksam vid RBB Economics. Även han har hörts om sitt utlåtande.

Domstolens bedömning

Inledningsvis kan konstateras att kändenas talan inte tar sin utgångspunkt i en beräkning av Nevels försäljningspris jämfört med självkostnadspriset och den metod för att bedöma om ett pris är oskäligt som anges i United brands. I stället har utgångspunkten för analysen varit en jämförelse med andra fjärrvärmenät, utifrån principerna i AKKA/LAA-fallet. Enligt Patent- och marknadsdomstolen är dock frågan om Nevels vinstmarginal av intresse för att kunna göra en helhetsbedömning och avgöra om de ifrågasatta prishöjningarna varit oskäliga.

Kärandena har inte fört bevisning som direkt avser Nevels vinstmarginal. Björn Berggren har dock pekat på att nettoomsättningen i Nevel ökat något under åren 2021 och 2022, samtidigt som kostnaden för bränslen som relativ andel av nettoomsättningen sjönk från 58 till 52 procent.

Petter Berg har ifrågasatt relevansen av dessa uppgifter och har för egen del analyserat Nevels lönsamhet under 2023, både totalt och i de berörda näten. Analysen utgår från lönsamhetsmättet EBIT-marginal, som visar ett bolags rörelseresultat före räntor och skatt som andel av bolagets omsättning. Nevels marginal på företagsnivå uppgick till -8 procent under 2023. En jämförelse har utförts med 171 andra fjärrvärmeföretag. Över 90 procent av bolagen i jämförelsen hade en högre EBIT-marginal än Nevel under 2023. I de berörda näten uppgick Nevels viktade genomsnittliga EBIT-marginal det aktuella året till 14 procent. Denna siffra innebär dock, enligt Petter Berg, en överskattning eftersom beräkningen endast tar hänsyn till nätspecifika kostnader och inte centrala företagsfunktioner. Enligt Petter Bergs beräkningar hade 22 procent av alla fjärrvärmeföretag i Sverige en marginal som var lika med eller högre än Nevels marginal i de berörda näten under 2023. Petter Berg har också

framhållit att Nevels lönsamhet sjunkit i nästan alla de berörda näten mellan 2020 och 2024, varvid nätet i Gimo haft en negativ EBIT-marginal under 2022–2024. Hans slutsats är att Nevels lönsamhet i de berörda näten inte var orimligt hög under 2023.

Enligt Patent- och marknadsdomstolen visar inte utredningen att det rått en alltför stor brist på överensstämmelse mellan de priser som Nevel tagit ut i de berörda näten och dess kostnader. Nevel kan därmed inte utifrån metoden i United Brands sägas ha tagit ut alltför höga priser.

Domstolen övergår till att pröva det kändena gjort gällande om att prishöjningarna i de aktuella näten, vid en jämförelse med höjningarna i vissa andra nät, utgör en överprissättning med utgångspunkt i metoden i AKKA/LAA.

Björn Berggren har jämfört prisförändringarna i de aktuella näten 2023 med de prisförändringar som gjordes under året av andra fjärrvärmelieferantörer i geografiskt näraliggande fjärrvärmenät. Såvitt avser näten i Östhammar har jämförelsen gjorts med åtta nät, där höjningarna under 2023 varierat mellan 0 och 15 procent. I Kramfors har jämförelsen gjorts med höjningarna i sex andra nät, som varierat mellan 1 och 12 procent. Urvalet har utgått från geografisk närhet eftersom de enligt Björn Berggren delar makroekonomiska förutsättningar, såsom bränslepriser, arbetslöshet, inflation, löneutveckling och konjunktursvängningar. Björn Berggren menar att prishöjningar är mer relevanta att jämföra än prisnivåer, dels eftersom Nevel motiverat höjningarna med ökade bränslekostnader, dels eftersom olika nät har olika förutsättningar och priser i absoluta tal i större utsträckning är beroende av lokala förutsättningar, såsom nätets storlek i förhållande till kundbas, investeringsbehov m.m. Björn Berggren har också genomfört en regressionsanalys där prishöjningarna satts i relation till andelen förnybart bränsle och utsläpp avseende de fjärrvärmenät som ingått i jämförelsen. Hans slutsats är att det funnits ett mycket lågt samband mellan prisförändringarna och andelen

förnybart bränsle respektive utsläppsnivåer. Enbart cirka 15 procent av prishöjningens variation kan enligt honom förklaras av andelen förnybart bränsle. Björn Berggrens övergripande slutsats är att prishöjningarna är kraftigt överdrivna.

Petter Berg har framfört ett antal invändningar mot Björn Berggrens analys. Den mest principiella invändningen är att jämförelsen endast avser prishöjningar och inte prisnivåer. Enligt Petter Berg kan en analys av prisökningar inte ge något svar på frågan om ett pris är orimligt högt eller inte ur ekonomisk synvinkel, eftersom en prishöjning alltid är relativ till det pris som gällde före prishöjningen. Skillnaderna mellan de nätspecifika förutsättningarna och kostnads- och intäktsstrukturerna i de enskilda näten måste enligt honom beaktas för att jämförelsen ska vara rättvisande. Petter Berg har vidare invänt mot att jämförelsen av prishöjningarna avgränsats till ett enstaka år och även mot de grunder på vilka jämförelseobjekten valts ut.

Patent- och marknadsdomstolen konstaterar inledningsvis att den vägledande rättspraxis som finns på området, inklusive AKKA/LAA-fallet, avser prisnivåer och inte förändringar i pris.

Enligt domstolen kan visserligen en mycket stor prisökning ge en indikation om prissättningens skälighet, men den kan inte utan vidare tas till intäkt för att det rör sig om ett alltför högt pris i konkurrensrättslig mening (jfr Konkurrensverkets beslut den 15 oktober 2025, dnr 341/2024 och EU-kommissionens beslut den 10 februari 2021 i Aspen AT.40394, punkten 181). Domstolen instämmer i Petter Bergs bedömning att det inte går att bedöma prissättningens skälighet utifrån en prishöjning, utan att hänsyn måste tas även till fasta kostnader och andra nätspecifika förutsättningar.

Den primära fråga som ska bedömas är alltså inte själva prisökningen utan om prisnivån är oskäligt hög. Kärandena har visserligen anfört att Nevels priser i de aktuella näten under 2023 stuckit ut i en jämförelse, särskilt avseende

Nevels fjärrvärmenät i Östhammars kommun, men har inte utvecklat detta resonemang. Nevel har invänt att enligt Nils Holgersson-rapporten hade 123 fjärrvärmenät högre priser än Nevel 2023 och 65 nät hade högre priser 2024. Utredningen kan därmed inte sägas visa att Nevels prisnivåer varit oskäligt höga.

Enligt domstolen innebär denna brist i kärandenas metod att det inte heller framgår att jämförelsen avser relevanta fjärrvärmenät. Som anges i Petter Bergs utlåtande är det vid en jämförelse av pris mellan olika fjärrvärmenät intressant att jämföra nät med liknande förutsättningar vad gäller kostnads- och intäktsdrivande faktorer, såsom nätets längd, antalet anslutna kunder, kundtätthet, nätets ålder och investeringsbehov, bränsletyp och bränslepris, bränsleleverantör och produktionsmix. Eftersom det saknas uppgift om flera av dessa nätspecifika faktorer i de aktuella näten är det inte visat att jämförelseobjekten är relevanta. Det kan därmed inte sägas att jämförelseobjekten valts ut efter objektiva, lämpliga och kontrollerbara kriterier och att jämförelserna gjorts på en enhetlig grund.

Det är sammanfattningsvis inte visat att Nevels priser i de aktuella fjärrvärmenäten varit avsevärt högre än priserna i jämförbara nät. Det är än mindre visat att skillnaderna i priser bestått under en viss tid och inte varit tillfälliga eller övergående. Talan avseende överprissättning kan därmed inte vinna bifall med utgångspunkt i en jämförelse baserad på metoden i AKKA/LAA.

Det ska i sammanhanget också framhållas att de av kärandena påtalade prishöjningarna, sedda i sitt sammanhang och över tid, enligt domstolens uppfattning inte varit sådana att de utgör en indikation om missbruk. Under den aktuella perioden innebar omvärldsläget, med Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, att priserna för biobränsle ökade kraftigt. Det har framkommit att Nevel genomförde 2023 års prishöjningar i augusti, medan övriga fjärrvärmeföretag utom ett i jämförelsen genomförde sina prisjusteringar i januari. Den

jämförelse som Björn Berggren gjort blir därmed inte rättvisande eftersom den enbart avser förhållandena under 2023. Av Petter Bergs utlåtande framgår vilka prisförändringar som genomfördes 2024 och 2025 i de fjärrvärmenät som ingår i kändenas jämförelse. Det framgår bl.a. att Nevel inte höjde priserna i näten i Östhammar under 2024 medan fjärrvärmeföretagen i de näraliggande näten genomförde höjningar om mellan 3 och 28 procent. Inte heller i Kramfors genomförde Nevel någon prishöjning under 2024, medan priserna i de näraliggande näten höjdes mellan 7 och 20 procent. Under tidsperioden 2020–2025 har Nevel haft en årlig genomsnittlig prisökning om 6,5 procent i Östhammar och 7,15 procent i Kramfors, vilket inte varit det högsta genomsnittet jämfört med näraliggande nät. Nevels prishöjningar 2023 framstår enligt domstolens mening därmed inte som anmärkningsvärda, utifrån omvärldsläget och de kraftiga prishöjningar som flera fjärrvärmeföretag genomförde under den aktuella perioden.

Kändena har också, med utgångspunkt i Björn Berggrens utlåtande, fört fram att höjningarna inte varit kostnadsmotiverade trots att detta påstods från Nevels sida och att Nevel inte varit transparent om sin prissättning. Domstolen konstaterar emellertid att det inte funnits någon skyldighet för Nevel att tillämpa en kostnadsbaserad prissättning. Fjärrvärmemarknaden är inte prisreglerad, utan det har i målet framkommit att fjärrvärmeföretagen i praktiken tillämpar två huvudsakliga prissättningsprinciper, kostnadsbaserad prissättning och alternativprissättning. Nevel har gjort gällande att bolaget tillämpar alternativprissättning, med innebörden att prissättningen sker i förhållande till kundens alternativa uppvärmningskostnad, som utgör ett tak för Nevels priser, och att Nevels pris kan justeras upp till det taket bl.a. med hänsyn till ökade produktionskostnader. Domstolen återkommer nedan till bedömningen av om det som kändena påstått om brister i informationen om prissättningen och sammanblandning av prissättningsprinciper i sig har utgjort ett missbruk av dominerande ställning. Det kan dock redan nu konstateras att det som anförts från kändenas sida i detta avseende inte innebär att

domstolen gör någon annan bedömning än den som redovisats ovan avseende om Nevel gjort sig skyldigt till överprissättning.

Patent- och marknadsdomstolens slutsats är att kärandena inte styrkt att Nevel missbrukat sin dominerande ställning genom överprissättning.

Bristande motivering och sammanblandning av prissättningsprinciper

Kärandena har gjort gällande att Nevel brustit i sin skyldighet att ge korrekt och tydlig information om prishöjningarna enligt 5 § fjärrvärmelagen. Enligt kärandena har Nevel i sin information till kunderna påstått att prishöjningarna grundar sig i det ökade bränslepriset, den svaga svenska kronan och det rådande inflationstrycket. Detta tyder enligt kärandena på att Nevel tillämpade en kostnadsbaserad prissättning, trots att bolaget numera gör gällande att det tillämpar alternativprissättning. Enligt kärandena är Nevels prissättning vare sig konsistent med kostnads- eller alternativprinciperna och Nevel har sammanblandat prissättningsprinciper. Dessa förfaranden menar kärandena utgör missbruk av dominerande ställning, i sig själva eller tillsammans med de omständigheter som i övrigt åberopats avseende missbruk.

Fjärrvärmelagen infördes i syfte att stärka fjärrvärmekundernas ställning. Lagen reglerar bl.a. vilka uppgifter ett avtal om fjärrvärme ska innehålla (6 §) och att fjärrvärmeföretag ska se till att uppgifter om företagets priser för fjärrvärme och om hur ett pris bestäms finns enkelt tillgängliga för fjärrvärmekunder och allmänhet (5 §). Den reglerar däremot inte hur högt pris som får tas ut.

Enligt Patent- och marknadsdomstolens uppfattning tar de krav som fjärrvärmelagen ställer på transparens såvitt avser fjärrvärmeföretagens prissättning sikte på vilken priskonstruktion som tillämpas och de olika komponenter som ingår i en sådan priskonstruktion, vanligtvis olika fasta och rörliga avgifter (prop. 2007/08:60, s. 21, 32 f. och 80 f.). Några brister i

informationen i detta avseende från Nevels sida har inte påtalats. Ytterst är också frågan om Nevel levt upp till fjärrvärmelagens krav på redovisning av priser en fråga för tillsynsmyndigheten.

Patent- och marknadsdomstolens prövning avser huruvida det påtalade förfarandet utgör missbruk av dominerande ställning. Enligt domstolens mening finns det inte någon allmän konkurrensrättslig skyldighet för ett dominerande företag att tillämpa en viss prissättningsprincip och att vara helt transparent om vilka överväganden som ligger bakom en viss prisnivå eller prishöjning. Enligt domstolen kan det som påstås från kändenas sida i detta avseende inte i sig självt anses utgöra ett missbruk (jfr COMP/A.36.568/D3 – Scandlines Sverige AB v Port of Helsingborg, punkten 97). Som domstolen konstaterat ovan innebär inte heller vad som anförts i detta avseende sammantaget med vad domstolen funnit utrett ovan avseende överprissättning att Nevel har missbrukat sin dominerande ställning. Kändenas talan kan därmed inte vinna bifall heller på denna grund.

Hot om avstängning

Kändena har gjort gällande att Nevel den 27 september 2024 hotat Östhammars kommun med att stänga av fjärrvärmen om talan skulle väckas mot Nevel och att detta utgör ett missbruk av dominerande ställning. Detta har bestritts av Nevel.

Cecilia Willén Johansson, som är teknisk chef på Östhammars kommun, har uppgett att hon den aktuella dagen talade i telefon med Per Ander, försäljningschef på Nevel, medan hon körde bil. Hon har uppgett att samtalet hade det innehåll som framgår av det e-mail som hon direkt efteråt skickade till sitt ombud, advokaten Per Karlsson, dvs. att Per Ander, efter att det framkommit att Östhammars kommun avsåg att inleda en rättslig process mot Nevel, sagt: ”Jag är rädd att det då kommer bli blodvite och att vi stänger av värmen i kommunen”.

Per Ander, som är försäljningschef på Nevel, har bekräftat att han hade ett samtal med Cecilia Willén Johansson den aktuella dagen. Han har uppgett att han försökte få till stånd ett möte med politikerna i kommunen för att lägga fram varför Nevel var tvunget att göra prishöjningen. Kommunen betalade inte sina fakturor fullt ut och han ville hitta en samförståndslösning. Han redogjorde för gången vid utebliven betalning som är påminnelser, inkasso och i slutändan att stänga av fjärrvärmerna, men att man från Nevels sida i stället ville försöka komma överens. Cecilia Willén Johansson var dock inte intresserad. Han frågade henne om de deponerat pengarna hos länsstyrelsen men det visste hon inte. Han har inte använt uttrycket blodvite och han anser inte att han hotat eller pressat Östhammars kommun för att de inte skulle väcka talan. Cecilia Willén Johansson har missförstått.

Enligt Patent- och marknadsdomstolen har såväl Cecilia Willén Johansson som Per Ander gett ett trovärdigt intryck. Den omständigheten att Cecilia Willén Johansson omedelbart efter samtalet redogjort för samtalet i ett e-mail ger visst stöd för hennes version av samtalet. Det kan dock inte sägas vara styrkt att samtalet haft den exakta innebörd som kärandena gjort gällande. Det är visserligen ostridigt att avstängning av värmen nämndes. Sett i sammanhanget att Östhammars kommun inte betalat Nevels fakturor framstår det emellertid inte som omotiverat att nämna detta. Det har inte påståtts att Nevel skulle framfört ett hot om avstängning av fjärrvärmerna i flera sammanhang eller i förhållande till övriga käredeparter. Enligt Patent- och marknadsdomstolen är det därmed inte visat att det påtalade förfarandet utgör ett missbruk av dominerande ställning från Nevels sida, vare sig sett för sig självt eller sammantaget med det som Patent- och marknadsdomstolen i övrigt funnit utrett i målet.

Sammanfattande slutsatser

Patent- och marknadsdomstolen har funnit att det inte varit möjligt att definiera de i målet relevanta marknaderna och att det därmed inte heller är visat att

Nevel innehar en dominerande ställning. Domstolen har vidare konstaterat att de påtalade förfarandena under alla förhållanden inte visats utgöra missbruk av dominerande ställning, vare sig sedda för sig eller sammantaget.

Kärandenas talan ska därmed avslås.

Kärandenas yrkande

Patent- och marknadsdomstolen finner anledning att påtala att även om kärandena hade styrkt att Nevel överträtt förbudet mot missbruk av dominerande ställning hade det enligt domstolens uppfattning inte varit möjligt att meddela ett åläggande enligt 3 kap. 1 och 2 §§ konkurrenslagen inom ramen för det framställda yrkandet. Ett åläggande enligt konkurrenslagen måste utformas på så sätt att det för adressaten tydligt och preciserat framgår vad som åligger denne (se Patent- och marknadsöverdomstolens beslut den 27 januari 2020 i mål PMT 3931-19, jfr NJA 2018 s. 883).

Kärandena har yrkat att Patent- och marknadsdomstolen, vid vite om 50 miljoner kronor, ska ålägga Nevel att i stället för de prishöjningar som aviserades den 25 maj 2023 respektive den 26 maj 2023 mot kärandena, inte tillämpa högre prishöjningar än tio procent. Det har, efter att domstolen utövat materiell processledning, framkommit att det som åsyftas med yrkandet inte är att begränsa framtida prishöjningar, utan att Nevel ska tillämpa ett lägre pris i framtiden, beräknat utifrån en lägre höjning 2023. Det framgår dock inte av yrkandet. Kärandena har i stället gett in en flersidig handling benämnd ”illustration av yrkande” där det anges framgå hur priskomponenterna skulle ha sett ut om en höjning om högst tio procent hade tillämpats i stället för höjningarna 2023, se bilaga 1.

Enligt domstolen skulle ett åläggande i enlighet med kärandenas yrkande inte uppfylla kraven på entydighet och konkretion. Det skulle inte heller vara möjligt för domstolen att – inom ramen för det framställda yrkandet (jfr 17 kap.

3 § rättegångsbalken) – formulera ett åläggande som skulle vara tillräckligt entydigt och konkret.

Rättegångskostnader

I och med utgången i målet ska kärandena ersätta Nevels rättegångskostnader. Ersättningen ska fullt ut motsvara kostnaden för rättegångens förberedande och talans utförande, såvitt kostnaden varit skäligen påkallad för att tillvarata Nevels rätt (18 kap. 8 § rättegångsbalken).

Nevel har yrkat ersättning med 5 605 437 kr. Av beloppet avser 4 229 950 kr ombudsarvode och 1 375 487 kr arvode till sakkunnig. Enligt vad som framgår av kostnadsräkningen är nedlagt tid 756 timmar och arbetet har utförts av advokaterna Daniel Lindänge Gutman och Amir Mohseni samt biträdande juristen Gustaf Stangel.

Kärandena har bestritt skäligheten av kostnaderna. Det har från kärandenas sida framhållits att deras eget kostnadsyrkande i målet uppgår till 1 629 246 kr, varav 1 387 426 kr avser ombudsarvode, 182 000 arvode till Sten Nyberg och 60 000 kr arvode för sakkunnige Björn Berggren. Mängden nedlagt tid har ifrågasatts, liksom behovet av att två delägare och en biträdande jurist arbetat parallellt i samma mål. Även kostnaden för Petter Bergs utlåtande är enligt kärandenas uppfattning oskäligt hög.

Patent- och marknadsdomstolen konstaterar inledningsvis att de frågor som har prövats delvis är komplexa och har haft stor betydelse för parterna. Det talar för att ett gediget arbete har varit nödvändigt för att tillvarata Nevels rätt i det här fallet. I ett konkurrensrättsligt mål som det aktuella får det också i och för sig anses motiverat att anlita mer än ett ombud, i syfte att säkerställa att ombuden besitter såväl konkurrens- som processrättslig kompetens.

När det gäller målets omfattning kan konstateras att handläggningen i domstolen har pågått under drygt ett år. Kärandena har under processen justerat sina grunder och det har från både motpartens och domstolens sida efterfrågats förtydliganden. Det kan dock inte sägas att skriftväxlingen i målet har varit omfattande. Den bevisning som åberopats har varit av relativt begränsad omfattning. Huvudförhandlingen har tagit fyra dagar i anspråk. Sammantaget kan det enligt Patent- och marknadsdomstolen inte sägas att målet varit av betydande omfattning. Enligt domstolens bedömning innebär det att begärd ersättning för ombudsarvode är högre än vad som får anses skäligt.

Vid en sammantagen bedömning av målets beskaffenhet, omfattning och den omsorg och skicklighet med vilket arbetet utförts, anser Patent- och marknadsdomstolen att ett skäligt ombudsarvode uppgår till 3,2 miljoner kr.

När det gäller arvodet för sakkunnige Petter Berg anser domstolen, med hänsyn till sakkunnigutlåtandets omfattning och den begränsade ekonomiska utredning som lagts fram från kärandenas sida, att ett skäligt belopp uppgår till 1 miljon kr.

Kärandena ska därmed förpliktas att solidariskt ersätta Nevels rättegångskostnad med totalt 4,2 miljoner kr.

Nevel har yrkat att domstolen ska förplikta Per Karlsson att solidariskt med kärandena utge ersättning för Nevels rättegångskostnader intill ett belopp motsvarande hälften av de totala rättegångskostnaderna. Som grund för yrkandet har bl.a. framförts att kärandenas talan varit vidlyftig och ostrukturerad och att ovidkommande omständigheter och bevisning åberopats. Enligt Nevel utgör i vart fall hälften av dess rättegångskostnader merkostnader som beror på det sätt som ombudet fört processen.

Per Karlsson har bestritt yrkandet och förekomsten av de omständigheter som Nevel menar utgör grund för solidariskt betalningsansvar.

Enligt 18 kap. 7 § rättegångsbalken kan ombud som genom vårdslöshet eller försummelse vållat motparten rättegångskostnad förpliktas att solidariskt med parten ersätta kostnaden. Enligt domstolen har Per Karlssons processföring inte varit sådan att den kan anses vara vårdslös eller försumlig i den mening som avses i bestämmelsen och det finns därmed inte förutsättningar att förplikta honom att solidariskt med kärandena betala del av rättegångskostnaden. Nevells yrkande om detta ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (PMD-02).

Ett överklagande, ställt till Patent- och marknadsöverdomstolen, ska ha kommit in till Patent- och marknadsdomstolen senast den 24 februari 2026. Det krävs prövningstillstånd.

Ylva Aversten

Anna-Karin Berglund, referent

I avgörandet har ekonomiska experterna professor Jens Josephson och filosofie doktor Ann-Charlotte Fridh deltagit.

Illustration av yrkande (uppdaterad 20 augusti 2025)**Östhammarshem**

Från och med mars 2024 började svarandebolaget fakturera Östhammarshem ett fjärrvärmepris som var 30,8 % högre än tidigare. Fjärrvärmepriset består av fyra priskomponenter: fast pris, effektpris, energipris och flödespris. Samtliga komponenter har höjts med 30,8 %.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
PMD:LINKOM: 2025-08-20
MALNR: PMT 20179-24
PRIS: 86

Nedan illustreras höjningens effekter med utgångspunkt i en av Östhammarshems anläggningar.

- Fast pris steg från 216,24 kronor per månad till 282,84 kronor per månad.
- Effektpris steg från 3 808,58 kronor per månad till 4 981,67 kronor per månad.
- Energipriset steg från 527,20 kronor per MWh till 689,60 kronor per MWh.
- Flödespriset steg från 2,26 kronor per m³ till 2,96 kronor per m³.

Se exempel på prishöjningen från faktura nedan.

Faktura		Köpare		Fakturameddelande		Fakturanummer 113147449					
Säljare Nevel AB (PartsID:TE0007559211239401) (PartsID:5592112394) Vasagatan 28 11120 Stockholm SE Kontaktuppgifter		Stiftelsen Östhammarshem (GLN:7340109100755) (PartsID:8144003111) (PartsID:800001) Box 26 74702 Gimo SE Leveransadress Norra Tullportsgatan 18 A 74231 Östhammar SE		Kundnummer: 800001Platskod: 6640009Anläggningsadress: Norra Tullportsgatan 18 ADebiteringseffekt: 35,00 kWFöreg. avläsning: 1383,521 MWhMätarnr: 68323491Beräknad årsförbrukning: 169MWhFakturerad fjärrvärmeförbrukning: 20,809MWhEventuella anmärkningar mot fakturan ska göras inom 8 dagar. Vi är godkända för F-skatt. Ange betalningsreferens/OCR vid betalning av fakturan.							
Beställarreferens	Referens saknas	Vår referens	Tel:0771980000	Fakturadatum	2024-03-31						
Beställarreferens2		Dokumentreferens	Faktureringsobjekt: 800001	Fakturerad period	Från: 2024-03-01						
Ert VAT-nummer	SE814400311101		Kontrakt: 2814		Till: 2024-03-31						
Ert organisationsnr	8144003111		URN: urn:sfti:documents:object:3211099371	Fakturans valuta	SEK						
				Betalningsvillkor	30 dagar						
				Förfallodatum	2024-04-30						
				Drojsmålsränta	10,0 %						
Fakturarader (9 styck)											
Radnr	Benämning	Anteckning	Fakturerad kvantitet	A-pris	Summa	Summan inkluderar	Skatt	Orderref /radnr	Följesedel /radnr	Datum	Artikelnummer
1	Avrundning		1 st	0,40 SEK	0,40 SEK		0,0%				8
2	Fast pris MWh	Fakturaperiod: 20240301 - 20240320	0,65 mån	216,24 SEK	139,47 SEK		25,0%				502
3	Effektpris kW	Fakturaperiod: 20240301 - 20240320	0,65 mån	3808,58 SEK	2456,53 SEK		25,0%				503
4	Flödespris	Fakturaperiod: 20240301 - 20240320Mätarnr: 68323491Avläsning: 30360,270 (20240229) - 30684,020 (20240320)	323,750 m ³	2,26 SEK	731,68 SEK		25,0%				504
5	Energipris	Fakturaperiod: 20240301 - 20240320Mätarnr: 68323491Avläsning: 1369,368 (20240229) - 1383,521 (20240320)	14,153 MWh	527,20 SEK	7461,46 SEK		25,0%				501
6	Effektpris kW	Fakturaperiod: 20240321 - 20240331	0,36 mån	4981,67 SEK	1768,49 SEK		25,0%				308
7	Energipris	Fakturaperiod: 20240321 - 20240331Mätarnr: 68323491Avläsning: 1383,521 (20240320) - 1390,177 (20240331)	6,656 MWh	689,60 SEK	4589,98 SEK		25,0%				309
8	Fast pris MWh	Fakturaperiod: 20240321 - 20240331	0,36 mån	282,84 SEK	100,41 SEK		25,0%				310
9	Flödespris	Fakturaperiod: 20240321 - 20240331Mätarnr: 68323491Avläsning: 30684,020 (20240320) - 30828,230 (20240331)	144,210 m ³	2,96 SEK	426,86 SEK		25,0%				311
Fakturans mervärdesskatter											
Skattesats	Skattebelopp	Omräknat skattebelopp	Skattepliktigt belopp	Ev undantagsorsak	Ev ursprunglig fakturas skatt						
25,0%	4418,72 SEK		17674,88 SEK								
0%	0,00 SEK		0,40 SEK	Moms 0 %							
Totalbelopp											
Summa radbelopp	Fakturerat belopp exkl moms	Mervärdesskatt	Beloppsutjämning	Fakturan totalt (inkl mervärdesskatt)							
17675,28 SEK	17675,28 SEK	4418,72 SEK		22094,00 SEK							

Enligt kärandenas yrkande ska dock en höjning på högst 10 % tillämpas, vilket motsvarar ett pris om:

- Fast pris: 216,24 kronor (tidigare pris) × 1,10 = 237,86 kronor per månad.

- Effektpris: 3 808,58 kronor (tidigare pris) $\times$ 1,10 = 4 189,44 kronor per månad.
- Enerkipris: 527,20 kronor (tidigare pris) $\times$ 1,10 = 579,92 kronor per MWh.
- Flödespris: 2,26 kronor (tidigare pris) $\times$ 1,10 = 2,49 kronor per m³.

För 2025 har Nevel höjt priserna ytterligare med 2,0 %. Enerkipriset har delats upp i ett sommarpris och ett vinterpris. I den nya prismodellen har Nevel tillämpat differentierade priser:

- **Sommarpris (maj–september):** 428 kr/MWh (vilket motsvarar en sänkning om 37,93 % jämfört med 2024 års pris på 689,60 kr/MWh)
- **Vinterpris (oktober–april):** 763 kr/MWh (vilket motsvarar en höjning om 10,64 % jämfört med 2024 års pris på 689,60 kr/MWh)

Vid ett bifall till kärandenas talan i Patent- och marknadsdomstolen innebär detta att de aktuella priserna kommer att vara följande på en anläggning av ifrågavarande slag:

- Fast pris: 237,86 kronor $\times$ 1,02 = 242,62 kronor per månad.
- Effektpris: 4 189,44 kronor $\times$ 1,02 = 4 273,23 kronor per månad.
- Enerkipris mellan maj–september: 579,92 kronor $\times$ 0,6207 = 359,96 kronor per MWh.
- Enerkipris mellan oktober–april: 579,92 kronor $\times$ 1,1064 = 641,62 kronor per MWh.
- Flödespris: 2,49 kronor $\times$ 1,02 = 2,54 kronor per m³.

Notera dock att fastpriserna och effektpriserna varierar på de olika anläggningarna inom Östhammarshem.

Östhammars kommun

Från och med mars 2024 började svarandebolaget fakturera Östhammars kommun ett fjärrvärmepris som var 30,8 % högre än tidigare. Fjärrvärmepriset består av fyra priskomponenter: fast pris, effektpris, energipris och flödespris. Samtliga komponenter har höjts med 30,8 %.

Nedan illustreras höjningens effekter med utgångspunkt i en av Östhammar kommuns anläggningar.

- Fast pris steg från 4 574,42 kronor per månad till 5 983,33 kronor per månad.
- Effektpris steg från 30 218,10 kronor per månad till 39 525,10 kronor per månad.
- Enerkipriset steg från 527,20 kronor per MWh till 689,60 kronor per MWh.
- Flödespriset steg från 2,26 kronor per m³ till 2,96 kronor per m³.

Rad	Artikelnr	Benämning	Antal	A'pris	Summa
502		Fast pris MWh	0.65 MÅN	4574.42	2950.50
		<small>Faktureringsperiod: 20240301 - 20240330</small>			
503		Effektpris kW	0.65 MÅN	30218.10	19490.67
		<small>Faktureringsperiod: 20240301 - 20240330</small>			
504		Fördelning undermätare 0173152 (Flödespris)	-171.400 M3	2.26	-387.36
		<small>Faktureringsperiod: 20240301 - 20240330</small>			
504		Flödespris	5761.000 M3	2.26	13019.86
		<small>Faktureringsperiod: 20240301 - 20240330 Mätarnr: 5369499 Avläsning: 802543,000 (20240229) - 808304,000 (20240330)</small>			
501		Energipris	180.200 MWh	527.20	95001.44
		<small>Faktureringsperiod: 20240301 - 20240330 Mätarnr: 5369499 Avläsning: 14773,500 (20240229) - 14953,700 (20240330)</small>			
501		Fördelning undermätare 0173152 (Energipris)	-4.246 MWh	527.20	-2238.49
		<small>Faktureringsperiod: 20240301 - 20240330</small>			
309		Fördelning undermätare 0173152 (Energipris)	-2.336 MWh	689.60	-1610.91
		<small>Faktureringsperiod: 20240321 - 20240331</small>			
311		Fördelning undermätare 0173152 (Flödespris)	-94.270 M3	2.96	-279.04
		<small>Faktureringsperiod: 20240321 - 20240331</small>			
308		Effektpris kW	0.36 MÅN	39524.10	14031.06
		<small>Faktureringsperiod: 20240321 - 20240331</small>			

Att betala: 269198.00
2 / 3

Rad	Artikelnr	Benämning	Antal	A'pris	Summa
309		Energipris	94.800 MWh	689.60	65374.08
		<small>Faktureringsperiod: 20240321 - 20240331 Mätarnr: 5369499 Avläsning: 14953,700 (20240320) - 15048,500 (20240401)</small>			
310		Fast pris MWh	0.36 MÅN	5963.33	2124.08
		<small>Faktureringsperiod: 20240321 - 20240331</small>			
311		Flödespris	2663.000 M3	2.96	7882.48
		<small>Faktureringsperiod: 20240321 - 20240331 Mätarnr: 5369499 Avläsning: 808304,000 (20240320) - 810967,000 (20240401)</small>			

Enligt kärandenas yrkande ska dock en höjning på högst 10 % tillämpas, vilket motsvarar ett pris om:

- Fast pris: 4 574,42 kronor (tidigare pris) × 1,10 = 5 031,86 kronor per månad.
- Effektpris: 30 218,10 kronor (tidigare pris) × 1,10 = 33 239,91 kronor per månad.
- Energipris: 527,20 kronor (tidigare pris) × 1,10 = 579,92 kronor per MWh.
- Flödespris: 2,26 kronor (tidigare pris) × 1,10 = 2,49 kronor per m³.

För 2025 har Nevel höjt priserna ytterligare med 2,0 %. Energipriset har delats upp i ett sommarpris och ett vinterpris. I den nya prismodellen har Nevel tillämpat differentierade priser:

- **Sommarpris (maj–september):** 428 kr/MWh (vilket motsvarar en sänkning om 37,93 % jämfört med 2024 års pris på 689,60 kr/MWh)
- **Vinterpris (oktober–april):** 763 kr/MWh (vilket motsvarar en höjning om 10,64 % jämfört med 2024 års pris på 689,60 kr/MWh)

Vid ett bifall till kärandenas talan i Patent- och marknadsdomstolen innebär detta att de aktuella priserna kommer att vara följande på en anläggning av ifrågavarande slag:

- Fast pris: 5 031,86 kronor x 1,02 = 5 132,49 kronor per månad.
- Effektpris: 33 239,91 kronor x 1,02 = 33 904,70 kronor per månad.
- Energipris mellan maj–september: 579,92 kronor x 0,6207 = 359,95 kronor per MWh.
- Energipris mellan oktober–april: 579,92 kronor x 1,1064 = 641,62 kronor per MWh
- Flödespris: 2,49 kronor x 1,02 = 2,54 kronor per m³.

Notera dock att fastpriserna och effektpriserna varierar på de olika anläggningarna inom kommunen.

Krambo

Från och med oktober 2023 började svarandebolaget fakturera Krambo ett fjärrvärmepris som var 28 % högre än tidigare. Fjärrvärmepriset består av två priskomponenter: fast pris och energipris. Samtliga komponenter har höjts med cirka 28 %.

Nedan illustreras höjningens effekter med utgångspunkt i en av Krambos anläggningar.

- Fast pris: 10 717,73 per månad till 13 685,47 kronor per månad.
- Energipris: 529,20 kronor per MWh till 675,80 kronor per MWh.

Org. nummer 5592112394	F-skatt	Ert Ordernr	Ert VAT-nummer SE559200900401	Leveransvillkor
Momsregnummer SE559211239401	Vår referens	Vårt ordernr	Ert org.nummer 5592009004	Leveransdatum
Drojsmålsränta 10.0%	Betalningsvillkor 30 dagar	Er kontaktperson Telefon: Epost:	Kund referens 2165	Kontraktnummer
Fakturaperiod				Projektnummer 4621-1-01-013

Att betala:	47 032,00 SEK	Bankgiro:	58335282
Oss tillhanda:	2023-11-30	OCR:	11313988914

Rad	Artikelnummer	Beskrivning	Antal	Enhet	Pris	Moms %	Rab./Avg.	Summa
1	Sälj.: 8	Avrundning	1	st	0,05	0,00		0,05
2	Sälj.: 493	Fast pris	0,58	mån	10 717,73	25,00		6 227,00
		<i>Anteckning: Fakturaperiod: 20231001 - 20231018</i>						
3	Sälj.: 494	Förbrukning Flöde	380,600	m3	0,00	25,00		0,00
		<i>Anteckning: Fakturaperiod: 20231001 - 20231018</i>						
		<i>Mätarnr: 69909791</i>						
		<i>Avläsning: 84178,600 (20230930) - 84559,200 (20231018)</i>						
4	Sälj.: 492	Energipris	20,070	MWh	529,20	25,00		10 621,04
		<i>Anteckning: Fakturaperiod: 20231001 - 20231018</i>						
		<i>Mätarnr: 69909791</i>						
		<i>Avläsning: 3462,850 (20230930) - 3482,920 (20231018)</i>						
5	Sälj.: 134	Energipris	22,260	MWh	675,80	25,00		15 043,31
		<i>Anteckning: Fakturaperiod: 20231019 - 20231031</i>						
		<i>Mätarnr: 69909791</i>						
		<i>Avläsning: 3482,920 (20231018) - 3505,180 (20231031)</i>						
6	Sälj.: 135	Fast pris	0,42	mån	13 685,47	25,00		5 734,21
		<i>Anteckning: Fakturaperiod: 20231019 - 20231031</i>						
7	Sälj.: 430	Förbrukning Flöde	387,200	m3	0,00	25,00		0,00
		<i>Anteckning: Fakturaperiod: 20231019 - 20231031</i>						
		<i>Mätarnr: 69909791</i>						
		<i>Avläsning: 84559,200 (20231018) - 84946,400 (20231031)</i>						

Fakturans mervärdesskatter

Enligt kärandenas yrkande ska dock en höjning på högst 10 % tillämpas, vilket motsvarar ett pris om:

- Fast pris: $10\,717,73$ (tidigare pris) $\times 1,10 = 11\,789,50$ per månad.
- Energipris: $529,20$ kronor (tidigare pris) $\times 1,10 = 582,12$ kronor per MWh.

För 2025 har Nevel höjt priserna ytterligare med 8,9 %. Energipriset har delats upp i ett sommarpris och ett vinterpris. I den nya prismodellen har Nevel tillämpat differentierade priser:

- **Sommarpris (maj–september):** $461,20$ kr/MWh (vilket motsvarar en sänkning om 31,74% jämfört med 2024 års pris på $675,80$ kr/MWh)
- **Vinterpris (oktober–april):** $777,20$ kr/MWh (vilket motsvarar en höjning om 15 % jämfört med 2024 års pris på $675,80$ kr/MWh)

Vid ett bifall till kärandenas talan i Patent- och marknadsdomstolen innebär detta att de aktuella priserna kommer att vara följande på en anläggning av ifrågavarande slag:

- Fast pris: $11\,789,50 \times 1,089 = 12\,838,76$ kronor per månad.
- Energipris mellan maj–september: $582,12$ kronor $\times 0,6826 = 397,35$ kronor per MWh.
- Energipris mellan oktober–april: $582,12$ kronor $\times 1,15 = 669,43$ kronor per MWh

Notera dock att fastpriserna varierar på de olika anläggningarna inom kommunen.

Kramfast

Från och med mars 2024 började svarandebolaget fakturera Kramfast ett fjärrvärmepris som var 28 % högre än tidigare. Fjärrvärmepriset består av tre priskomponenter: fast pris och energipris. Samtliga komponenter har höjts med cirka 28 %.

Nedan illustreras höjningens effekter med utgångspunkt i en av Kramfast anläggningar.

- Fast pris: $4\,451,32$ kronor till $5\,683,88$ kronor per månad.
- Energipris: $615,40$ kronor per MWh till $785,90$ kronor per MWh.

Säljare
Nevel AB
Vasagatan 28
11120 Stockholm SE

Faktura

Fakturanummer
113139872
Fakturadatum
2023-10-31
Fakturans valuta
SEK
Förfallodatum
2023-11-30

Leveransadress
Nyländs skola
67052 Nyländ

Kundnr:

Fakturaadress
Kramfast AB
Ringvägen 7
87230 Kramfors SE

Org. nummer 5592112394	F-skatt	Ert Ordernr	Ert VAT-nummer SE556222786701	Leveransvillkor
Momsregnummer SE550211239401	Vår referens	Vårt ordernr	Ert org.nummer 5562227867	Leveransdatum
Dröjsmålsränta 10,0%	Betalningsvillkor 30 dagar	Er kontaktperson Telefon: Epost:	Kund referens 6220	Kontraktnummer Projektnummer 4621-7-03-125
Fakturaperiod				

Att betala:	24 999,00 SEK	Bankgiro:	58335282
Oss tillhanda:	2023-11-30	OCR:	11313987213

Rad	Artikelnummer	Beskrivning	Antal	Enhet	Pris	Moms %	Rab./Avg.	Summa
1	Sälj: 8	Avrundning	1	st	0,36	0,00		0,36
2	Sälj: 499	Fast pris	0,58	mån	4 451,32	25,00		2 586,22
		Anteckning: Fakturaperiod: 20231001 - 20231018						
3	Sälj: 500	Förbrukning Flöde	330,910	m3	0,00	25,00		0,00
		Anteckning: Fakturaperiod: 20231001 - 20231018						
		Mätamn: 80542864						
		Avläsning: 25342,650 (20230930) - 25673,560 (20231018)						
4	Sälj: 498	Energipris	10,182	MWh	615,40	25,00		8 286,00
		Anteckning: Fakturaperiod: 20231001 - 20231018						
		Mätamn: 80542864						
		Avläsning: 677,937 (20230930) - 688,119 (20231018)						
5	Sälj: 184	Fast pris	0,42	mån	5 683,88	25,00		2 381,55
		Anteckning: Fakturaperiod: 20231019 - 20231031						
6	Sälj: 185	Energipris	11,153	MWh	785,90	25,00		8 785,14
		Anteckning: Fakturaperiod: 20231019 - 20231031						
		Mätamn: 80542864						
		Avläsning: 688,119 (20231018) - 689,272 (20231031)						
7	Sälj: 431	Förbrukning Flöde	410,340	m3	0,00	25,00		0,00
		Anteckning: Fakturaperiod: 20231019 - 20231031						
		Mätamn: 80542864						
		Avläsning: 25673,560 (20231018) - 26083,900 (20231031)						

Fakturans mervärdesskatter

Summa rader	Exkl. moms	Moms	Öresavr.	SEK	Fakturatotal
19 999,26	19 999,26	4 999,74	0,00		24 999,00

Enligt kändenas yrkande ska dock en höjning på högst 10 % tillämpas, vilket motsvarar ett pris om:

- Fast pris: 4 451,32 kronor (tidigare pris) $\times$ 1,10 = 4 896,45 per månad.
- Energipris: 615,40 kronor (tidigare pris) $\times$ 1,10 = 676,94 kronor per MWh.

För 2025 har Nevel höjt priserna ytterligare med 8,9 %. Energipriset har delats upp i ett sommarpris och ett vinterpris. I den nya prismodellen har Nevel tillämpat differentierade priser:

- **Sommarpris (maj–september):** 465,00 kr/MWh (vilket motsvarar en sänkning om 40,84 % jämfört med 2024 års pris på 785,90 kr/MWh)
- **Vinterpris (oktober–april):** 930,00 kr/MWh (vilket motsvarar en höjning om 18,32 % jämfört med 2024 års pris på 785,90 kr/MWh)

Vid ett bifall till kändenas talan i Patent- och marknadsdomstolen innebär detta att de aktuella priserna kommer att vara följande på en anläggning av ifrågavarande slag:

- Fast pris: 4 896,45 $\times$ 1,089 = 5 332,23 kronor per månad.

- Energipris mellan maj–september: $676,94 \text{ kronor} \times 0,5916 = 400,47 \text{ kronor per MWh}$.
- Energipris mellan oktober–april: $676,94 \text{ kronor} \times 1,1832 = 800,95 \text{ kronor per MWh}$

Notera dock att fastpriserna varierar på de olika anläggningarna inom kommunen.

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, Patent- och marknadsdomstolen

PMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Patent- och marknadsdomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Patent- och marknadsöverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövnings-tillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Patent- och marknadsdomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Patent- och marknadsdomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Patent- och marknadsöverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Patent- och marknadsöverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Patent- och marknadsöverdomstolen

När överklagandet kommer in till Patent- och marknadsöverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Patent- och marknadsöverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att Patent- och marknadsdomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om Patent- och marknadsdomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med Patent- och marknadsdomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.